

Gminny System Profilaktyki i Opieki Nad Dzieckiem i Rodziną

Na lata 2009-2016

Wstęp

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny oraz ochronny.

Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Rodzina, w pierwszej kolejności, powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzenia się ze swymi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje aktywność własną, wyzwala potencjał i pozwala na uczenie się nowych umiejętności.

Pomoc powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin poprzez przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu własnych zasobów oraz zasobów środowiska. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są zobowiązane do współudziału w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Pomoc powinna być nakierowana na wykorzystanie zasobów własnych rodziny, na wsparcie osoby w rodzinie, w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, Kościołów, organizacji pozarządowych.

Wsparcie instytucjonalne w sytuacji, gdy osoba, jej otoczenie, rodzina, środowisko lokalne, staje przed problemami, których samodzielnie nie potrafi rozwiązać. Formy wsparcia dziennego powinny być wykorzystane przed formami całodobowymi.

Pomoc powinna służyć odbudowie i podtrzymaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych.

Zadanie to winno być realizowane przede wszystkim przez:

- wzmocnienie i wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinach;
- wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo-wychowawczych;
- poprawę bezpieczeństwa socjalnego rodzin;
- poprawę jakości życia rodzin zagrożonych ubóstwem i innymi problemami społecznymi;
- zapewnienie równego i sprawiedliwego dostępu do socjalnej, oświatowej i kulturalnej infrastruktury Gminy.

1. ZASADY OGÓLNE SYSTEMU PROFILAKTYKI I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ

- podmiotowość rodziny, ochrona praw rodziny i dziecka;
- pierwszeństwo prawa dziecka do życia w zdrowej rodzinie;
- kompleksowość działań podmiotów publicznych; i niepublicznych w działaniach na rzecz rodzin;
- pierwszeństwo dziecka do zapewnienia mu ochrony i respektowania jego praw – zwłaszcza niepełnosprawnego oraz zagrożonego ubóstwem, deprawacją, degradacją i marginalizacją społeczną;
- edukacja jako podstawowy warunek rozwoju jednostkowego i zbiorowego-priorytet dla rozwoju indywidualnego potencjału i zdolności każdego dziecka;
- pierwszeństwo profilaktyki przed interwencją w rozwiązywaniu problemów rodziny i młodego pokolenia;
- promocja rozwiązań systemowych w pracy z dziećmi i młodzieżą, opartych na subsydiarności, elastyczności, kompleksowości, efektywności, ciągłości i różnorodności form działania;
- wspieranie rodziny w realizacji jej funkcji wychowawczych, opiekuńczych i socjalnych.

2.GŁÓWNE CELE PROGRAMU

- poprawa jakości życia, zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin;
- przeciwdziałanie stanom grożącym degradacją społeczną, bezradnością społeczną;
- kompensowanie deficytów zdrowotnych, edukacyjnych, wychowawczych, społecznych i materialnych rodzin i dzieci;
- promowanie zdrowego stylu życia;
- integracja podmiotów stanowiących bezpośrednie otoczenie wychowawcze dziecka oraz prewencja, redukcja, likwidacja czynników dezorganizujących środowisko wychowawcze dzieci i młodzieży;
- rozwijanie środowiska społecznego sprzyjającego wyzwaniu potencjału intelektualnego, twórczego, organizacyjnego i społecznego ludzi młodych;
- ochrona dzieci i młodzieży przed porzuceniem, zaniedbaniem, przemocą, uzależnieniami, deprawacją, wykołajaniem oraz przestępczością.

3. PRIORYTETY GMINNEGO SYSTEMU PROFILAKTYKI I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ

- Eliminowanie czynników sprzyjających wykluczeniu rodzin ;
- Rozwój programów ochrony zdrowia dzieci i młodzieży:

- Tworzenie infrastruktury instytucjonalno - organizacyjnej i finansowej wspomagającej programy integracji międzypokoleniowej, włączenie w życie społeczności dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz ludzi młodych z deficytami edukacyjno - wychowawczymi i nieprzystosowanych społecznie;
- Tworzenie zintegrowanych programów przeciwdziałania przemocy, wykołejenia i przestępczości młodego pokolenia.

4. DOMENA GMINNEGO SYSTEMU PROFILAKTYKI I OPOIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ FUNKCJONOWANIE RODZINY

1. Cel operacyjny: wzmacnianie potencjału rozwojowego rodziny

Zadania :

- opracowanie raportu na temat warunków życia rodzin oraz dzieci i młodzieży;
- inicjowanie programów służących rozwojowi młodego pokolenia i rodziny, wzmocnieniu; czynników zapobiegających dezorganizacji życia rodzinnego;
- rozbudowa zaplecza usługowego wspierającego rodzinę w wypełnianiu jej funkcji i zadań;
- rozwijanie lokalnej infrastruktury informacyjnej, edukacyjnej, terapeutycznej wspomagającej rodzinę w rozumieniu i rozwiązywaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych;

2. Cel operacyjny: wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo-wychowawczych.

Zadania:

- organizowanie na terenie placówek oświatowych zajęć informacyjno-warsztatowych rozbudowujących wiedzę rodziców na temat rozwoju dzieci i młodzieży;
- włączenie rodziców w proces dydaktyczno-wychowawczy dzieci;
- rozwijanie form opieki krótkoterminowej;
- rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie;
- budowanie systemu wsparcia dla rodzin i edukacji dla rodzin zagrożonych uzależnieniami i przemocą;
- budowanie poradnictwa i edukacji dla rodziców służących rozpoznawaniu zagrożeń i uzależnień dzieci i młodzieży.

POŁOŻENIE MATERIALNE RODZINY

1. Cel operacyjny: poprawa standardu i jakości życia rodzin umożliwiającym realizowanie funkcji i zadań służących rozwojowi oraz osiągnięciu samodzielności, zaradności, niezależności i odpowiedzialności jej członków

Zadania:

- diagnoza i monitoring warunków i jakości życia rodziny;
- rozbudowa zintegrowanego systemu chroniącego rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego (wsparcie dla rodzin z osoby długotrwale bezrobotną);
- rozwój zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnymi członkami rodziny lub mieszkającymi z osobami starszymi.

2. Cel operacyjny: wspieranie rodzin zagrożonych ubóstwem

Zadania:

- dostarczenie usług i świadczeń pomocy społecznej rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych;
- zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich posiłków w szkole, wyposażenia; w podręczniki i przybory szkolne, wypoczynku w czasie ferii letnich i zimowych.

EDUKACJA

1. Cel operacyjny:

Wzbogacenie standardowej oferty dydaktycznej

Zadania:

- Włączanie w procesie dydaktyczny programów otwierających świadomość młodego pokolenia na problemy osób starszych i ludzi niepełnosprawnych oraz zagrożenia cywilizacyjne; i zachowania prowadzące do utraty bezpieczeństwa fizycznego, zdrowotnego i socjalnego;
- Wspieranie zajęć służących budowaniu postaw sprzyjających rozwijaniu umiejętności społecznych oraz przedsiębiorczości młodego pokolenia;
- Szkoła jako placówka integrująca wiedzę z różnych dziedzin; służąca wszechstronnemu rozwojowi indywidualnemu, ucząca krytycyzmu oraz angażująca i przygotowująca uczniów do rozwiązywania problemów jednostki, rodziny i społeczności.

2. Cel operacyjny:

Promocja i wspieranie uczniów uzdolnionych

Zadania

- Wypracowanie procedury efektywnej selekcji, wyróżniania, nagradzania i monitoringu rozwoju młodzieży uzdolnionej.

WYCHOWANIE

1. Cel operacyjny :

Wsparcie systemu norm i wartości społecznych gwarantujących prawidłowy przebieg procesu wychowania.

Zadania:

- Kontynuowanie, wzbogacenie istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży ;
- Inicjowanie programów wyłaniania liderów młodzieżowych w różnych sferach życia publicznego;
- Wspieranie idei wolontariatu oraz innych form aktywności sprzyjających uwrażliwieniu młodzieży na potrzeby innych ludzi i budowaniu postaw pro społecznych oraz podejmowaniu działań na rzecz środowiska lokalnego i szerszych zbiorowości ;
- Inicjowanie programów informacyjnych o źródłach zagrożeń cywilizacyjnych i kulturowych, metodach i technikach budowania odporności na manipulację medialną, grupową, ekonomiczną, sposobach prewencji i radzenia sobie w sytuacjach trudnych.

2. Cel operacyjny;

Ochrona dzieci i młodzieży przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i społecznym wykluczeniem

Zadania:

Wprowadzenie do gimnazjalnych programów dydaktycznych zajęć profilaktyczno – edukacyjno – wychowawczych z zakresu dewiacji i patologii społecznej ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki uzależnień.

SPORT REKREACJA I WYPOCZYNEK

1. Cel operacyjny:

Rozbudowa warunków służących aktywności i sportowej i rekreacyjnej młodego pokolenia oraz uczestnictwo dzieci i młodzieży w zajęciach sportowo – rekreacyjnych

Zadania:

- Współpraca z klubami sportowymi;
- Wspieranie plenerowych imprez sportowych, rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży ;
- Wyrównywanie dysproporcji w dostępie dzieci i młodzieży do oferty sportowej, rekreacyjnej, turystycznej
- Wspieranie stałych zajęć rekreacyjnych i sportowo – rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych
- Wykorzystanie gminnej bazy sportowej na cele rekreacyjne i aktywność ruchową dzieci i młodzieży;
- Wspieranie różnych form turystyki krajowej.

2. Cel operacyjny:

Promocja form spędzania czasu wolnego przez młodzież, sprzyjających rozwojowi zainteresowań i przeciwdziałania nudzie.

Zadania

- Realizacja projektów służących zdrowemu stylowi życia, przeciwdziałanie uzależnieniom i biernym formom spędzania czasu wolnego;
- Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych;
- W okresie wakacyjnym zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży.

ZDROWIE I SPRAWNOŚĆ

1. Cel operacyjny:

Kompensowanie deficytów zdrowotnych oraz świadczeń i usług z zakresu promocji zdrowia i zadań ze sfery zdrowia publicznego (poza pakietem ubezpieczenia zdrowotnego)

Zadania:

- Wspieranie cyklicznych badań stanu zdrowia i sprawności młodego pokolenia;
- Realizacja ochrony zdrowia z zakresu zdrowia publicznego (higiena, szczepienia ochronne itp.)
- Realizacja programów profilaktycznych i pro zdrowotnych w szkole – wady postawy, wzroku, uzależnień i prawidłowego żywienia;
- Realizacja programów propagujących zasady ubezpieczenia zachowania na drodze, ulicy, w domu, w czasie zabawy, na wakacjach, w kontaktach z innymi ludźmi.

BEZPIECZEŃSTWO – PATOLOGIE

1.Cel operacyjny:

Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i społecznej pewności siebie dzieci i młodzieży.

Zadania:

- Wspieranie programów ilustrujących zagrożenia współczesności i sposoby prewencji i radzenia sobie w trudnych sytuacjach, uczących odporności na manipulację medialną, grupową, ekonomiczną;
- Promocja programów profilaktyczno-edukacyjnych realizowanych z policją

2. Cel operacyjny

Profilaktyka i zmniejszenie rozmiarów uzależnień.

Zadania:

- Promocja programów edukacyjnych, profilaktycznych i terapeutycznych związanych z uzależnieniem, adresowanych do dzieci i młodzieży (nikotyna, alkohol, narkotyki):
- Cykliczne szkolenia dla nauczycieli związane z uzależnieniami;

- Kontrola zakazu dystrybucji papierosów, alkoholu dzieciom i młodzieży
- Ochrona dzieci przed uzależnieniami w rodzinie.

3. Cel operacyjny:

Przeciwdziałanie przemocy wobec dzieci i młodzieży.

Zadania:

- Diagnoza skali zjawiska krzywdzenia dzieci i młodzieży;
- Rozwijanie programów przeciwdziałania przemocy rówieśniczej i szkolnej w środowisku lokalnym;
- promocja działalności programu NIEBIESKA LINIA oraz uruchomienie telefonu zaufania.

4. Cel operacyjny:

Profilaktyka przestępczości dziecięcej i młodzieżowej.

Zadania:

- Szkolenie nauczycieli, wychowawców w kwestiach związanych z diagnozowaniem, wczesnym rozpoznaniem dewiacji i patologii wśród młodzieży oraz sposobami zapobiegania i pomocy;
- Tworzenie programów integrujących i aktywizujących społeczność lokalną na rzecz przeciwdziałania dewiacjom i patologii wśród młodzieży i dzieci.

REALIZATORZY:

- Samorząd lokalny-Urząd Gminy
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Szkoły Podstawowe